

“Микрокредитбанк”
акциядорлик-тижорат банки
Бошқарувининг
2022 йил “26” октябр даги
102-3-сонли қарори билан
“ТАСДИҚЛАНГАН”
Бошқарув раиси

О. Бутаев
(рўйхат рақами III-37/225,
санаси 26.10.2022г)
М.У.

“Микрокредитбанк” акциядорлик-тижорат банки ходимларининг
одоб-ахлоқ қоидалари

Тошкент – 2022 йил

**“Микрокредитбанк” акциядорлик-тижорат банки ходимларининг
одоб-ахлоқ қоидалари**

1-боб. Умумий қоидалар

1. “Микрокредитбанк” акциядорлик-тижорат банки ходимларининг одоб-ахлоқ қоидалари (кейинги ўринларда — Одоб-ахлоқ қоидалари) “Микрокредитбанк” акциядорлик-тижорат банки (кейинги ўринларда –банк) тизимида фаолият юритувчи ходимларнинг (кейинги ўринларда — банк ходимлари) касбий маданияти, хизмат фаолияти давомида ҳамда хизматдан ташқари вақтда одоб-ахлоқи, ташқи кўриниши ва кийиниш услубининг қоидаларини белгилайди.

Одоб-ахлоқ қоидалари банк тизимида юксак касбий маданиятни шакллантириш, жамоатчилик онгида банкка бўлган ҳурмат ва ишончни ошириш ҳамда банк ходимларининг ахлоқ қоидаларига зид бўлган хатти-ҳаракатларининг олдини олишга қаратилган.

2. Банк ходимлари ўз касбий фаолиятини қуйидаги принциплар асосида амалга ошириши шарт:

қонунийлик;

Ватанга садоқат ва хизмат вазифасига фидойилик, юкланган функционал вазифаларини тўлиқ бажариш, ижро интизомига қатъий риоя этиш;

фуқаролар ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларининг устуворлиги;

давлат ва жамият манфаатларига содиқлик; адолатлилик, ҳалоллик ва холислик;

коррупциявий ҳолатларга муросасиз муносабатда бўлиш ва қарши курашиш;

тижорат ва хизмат сирини қатъий сақлаш;

мансаб ваколатларини суиистеъмол қилмаслик; манфаатлар туқнашувига йўл қўймаслик.

3. Банк ходимлари меҳнат фаолияти давомида ва ишдан ташқари вақтда хулқ-атворнинг қуйидаги умумий қоидаларига амал қилиши лозим:

банкнинг обрўсига путур етказиши мумкин бўлган хатти-ҳаракатлардан тийилиш, ахлоқ нормаларига доимий риоя қилиш;

масъулият, касбига садоқат ва ҳалолликни кундалик шиорга айлантириш;

мураккаб вазифаларни бажаришда ҳамкасбларига кўмаклашиш;

хушмуомалалик, эътиборлилик ва ҳушёрлик билан фуқаролар, мижозларда баққа нисбатан ишонч ва ҳурмат ҳиссини уйғотиш;

оиласида соғлом муҳитни таъминлаб, оила аъзоларига доимий ғамхўр бўлиш, фарзандларида ватанпарварлик ва бошқа юксак ахлоқий фазилатларни шакллантириш;

фуқароларнинг ва мижозларнинг ижтимоий келиб чиқиши, иқтисодий аҳволи ва бошқа омиллардан қатъи назар, улар билан бир хил, самимий, одоб доирасида муносабатда бўлиш;

жамиятда ахлоқнинг умумэътироф этилган қоидаларига амал қилиш.

4. Банк ходимлари ўз ваколатларини амалга ошираётганда Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси, “Банклар ва банк фаолияти тўғрисида”ги ва “Тижорат сир тўғрисида”ги Қонунлари, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг қарорлари, Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармонлари, қарорлари ва фармойишлари, Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари ва фармойишлари ҳамда ушбу Одоб-ахлоқ қоидаларига ва бошқа қонунчилик ҳужжатларига амал қилади.

5. Банк ходимлари Одоб-ахлоқ қоидаларига риоя қилиш мажбуриятига, фуқаролар (мижозлар) эса банк ходимларидан мазкур қоидаларга мос бўлган касбий маданиятни талаб қилиш ҳуқуқига эга.

6. Банк ходимларининг Одоб-ахлоқ қоидаларига риоя этиши уларнинг фаолияти ҳамда хизматдаги ахлоқини баҳолашнинг асосий мезонларидан бири ҳисобланади.

Банк ходимлари томонидан Одоб-ахлоқ қоидаларига риоя қилиниши ҳолати уларни келгусида юқори лавозимларга тайинлаш ва раҳбар кадрлар захирасини шакллантиришда ҳисобга олинади.

2-боб. Касбий маданиятга оид умумий одоб-ахлоқ қоидалари

7. Банк ходимлари:

фуқаролар (мижозлар)нинг жинси, ирқи, миллати, фуқаролиги, тили, дини, ижтимоий келиб чиқиши, эътиқоди, шахсий ва ижтимоий мавқеи камситилишига олиб келувчи таъсир чоралари ва ҳаракатлар (ҳаракатсизлик)га йул қўймаслиги;

ҳалол, адолатли ва камтар бўлиши, фуқаролар (мижозлар) билан мулоқотда хушмуомала, вазмин ва самимий муносабатни намойиш қилиши;

жисмоний ва юридик шахслар (мижозлар)нинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларига дахлдор қарорларни қабул қилишда қонунийликни, адолатлиликни ва шаффофликни таъминлаши;

банк манфаатларига зарар етказувчи, банк фаолияти самарадорлигини пасайтирадиган ҳаракатлар (ҳаракатсизлик)дан тийилиши;

ўзининг хатти-ҳаракати ва ахлоқи туфайли жамоатчилик (мижозлар)нинг танқидига учрамаслик чораларини кўриши, танқид учун таъқибга йўл қўймаслиги, асосли ва конструктив танқиддан ўз фаолиятидаги камчиликлар ҳамда нуқсонларни бартараф этиш йўлида фойдаланиши;

жисмоний ва юридик шахслар (мижозлар)га ўз хизмат мавқеидан фойдаланган ҳолда шахсий масалалар юзасидан таъсир ўтказмаслиги;

ўз хизмат ваколатларини жисмоний ва юридик шахслар (мижозлар)нинг манфаатларини кўзлаб бажариш ёки бажармаслик эвазига улардан бирон-бир мукофот, фойда ёки совғалар олмаслиги;

банк мулкнинг бут сақланишини таъминлаши, ўзига ишониб топширилган банк мулкidan фақат хизмат мақсадларида фойдаланиши;

меҳнат интизомига қатъий риоя қилиши, иш вақтидан оқилона ва самарали фойдаланиши;

аҳолининг банк хизматлари истеъмолчиси сифатидаги талабларига мувофиқ доимий равишда фаолият сифатини ошириб бориш чораларини кўриши;

қонун билан интизомий, маъмурий ва жиноий жавобгарлик назарда тутилган ҳуқуқбузарлик ва бошқа хатти-ҳаракатларга йўл қўймаслиги;

касб этикаси ва ишчанлик услубига риоя этиши.

3-боб. Хизмат фаолиятига оид одоб-ахлоқ қоидалари

8. Банк ходимлари хизмат фаолияти давомида қуйидагиларга мажбур:

Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси, қонунлари ва бошқа қонунчилик ҳужжатларига сўзсиз риоя этиши;

мамлакат ҳамда банк шаънини эъзозлаш, давлат сиёсатига содиқ бўлиш;

ўз хизмат вазифаларини виждонан, ҳалол ва юксак профессионал даражада бажариш, расмийчилик, сохтакорлик ва суиистеъмолчиликка йўл қўймаслик;

хизмат мажбуриятларини самарали бажариш учун зарур бўлган билим ва кўникмаларни доимий асосда ошириш;

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки, банк бошқарув органлари ҳамда мансабдор шахсларининг ўз ваколатлари доирасида қабул қилган қарорлари ҳамда берилган топшириқларни ўз вақтида ва сифатли бажариш;

ишлаб чиқиладиган норматив-ҳуқуқий ва бошқа ҳужжатларга бирон-бир шахс, гуруҳ ёки ташкилотлар манфаати нуқтаи назаридан ёндашмаслик ҳамда уларнинг манфаатлари ифода этилишига йўл қўймаслик;

тижорат ва банк сирини ошкор қилмаслик;

ҳар қандай қонунбузилишига, айниқса, коррупция ҳолатларига қарши мурасизлик билан курашиш;

хизмат сафарлари, назорат тадбирлари давомида меҳнат фаолияти билан боғлиқ бўлган ҳар қандай турдаги сарф-харажатларни бошқа шахслар ҳисобидан амалга оширмаслик;

мижозлар ёки бошқа шахслар томонидан жиноят ёки бошқа ҳуқуқбузарлик содир этишга ундовчи мурожаатлар ҳақида, шунингдек, ҳамкасблари томонидан содир этилган ёки тайёргарлик кўрилаётган қонунбузилишлар ҳақида ўзининг раҳбарига зудлик билан маълум қилиш;

ўз хизмат мажбуриятларини бажараётганда мижозлар ва бошқа шахсларни камситмаслик, уларнинг таъсиридан сақланиш, мижозлар ҳуқуқлари, мажбуриятлари ва қонуний манфаатларини ҳисобга олиш;

ўз хизмат мажбуриятларини виждонан бажаришга тўсқинлик қилиши мумкин бўлган хатти-ҳаракатлардан сақланиш;

тижорат ва банк сири, қонун билан қўриқланадиган ва хизматга оид бошқа маълумотларнинг ошкор этилмаслигини таъминлаш юзасидан барча чораларни кўриш, улардан қонунга зид равишда фойдаланмаслик;

ахборотларни тарқатиш қоидаларига риоя қилиш, Интернет жаҳон ахборот тармоғи ва ахборот коммуникация воситаларидан фойдаланишда ахборот хавфсизлигини таъминлашнинг белгиланган тартибига амал қилиш;

бириктирилган хизмат компютери ҳамда электрон ташувчиларидаги хизматга оид маълумотларнинг хавфсиз сақланишини таъминлаш ва уларни бошқа шахсларга тарқатилишининг олдини олиш чораларини кўриш;

ижтимоий тармоқларда давлат органлари, ташкилотлари ҳамда банк ва банкнинг мансабдор шахслари фаолиятини муҳофаза қилмаслик, ахлоққа зид ибораларни ишлатмаслик, мамлакатда амалга оширилаётган ислохотларга нисбатан одамларда ишончсизлик кайфиятини юзага келтириши мумкин бўлган материалларни жойлаштирмаслик;

фуқаролар (мижозлар) ва ҳамкасбларининг шаъни ва кадр-қимматига доғ туширувчи маълумотлар, туҳмат, ифво ва уйдирмаларни тарқатмаслик;

меҳнат ва ижро интизоми, ички тартиб қоидаларига, шунингдек, телефонда сўзлашиш ва кийиниш маданиятига қатъий риоя этиш;

ўзига ишониб топширилган банк мулкига ва молиявий маблағларга эҳтиёткорлик ва тежамкорлик билан муносабатда бўлиш;

жамоада соғлом маънавий муҳитни сақлаш чораларини кўриш; жисмоний ва юридик шахсларнинг ҳамда мижозларнинг мурожаатларини қонунда белгиланган тартибда ҳамда муддатларда қонуний, асосли ва адолатли ҳал қилиш;

меҳнат жамоасида ишчанлик муҳитини шакллантириш ва уни мустаҳкамлашга кўмаклашиши;

меҳнат жамоасида ҳамкасбларининг шаъни ва кадр-қимматини обрўсизлантирадиган шахсий ва касбий фазилатларини муҳофаза қилишдан тийилиши керак.

9. Раҳбарлар қуйидагиларга мажбур:

бўйсунувидаги ходимларга профессионализм, ҳалоллик, холислик ва адолатлиликда ўрнатилган бўлиш;

жамоада соғлом маънавий муҳит ва ишчан кайфиятни шакллантириш;

ходимларни қонунга ҳилоф хатти-ҳаракатларни амалга оширишга ундамаслик ҳамда улардан бундай ҳаракатларни бажаришни талаб қилмаслик;

кадрларни маҳаллийчилик, уруғ-аймоқчилик, таниш-билишчилик ёки шахсий садоқат белгилари бўйича танлаш, тайинлаш ёки тавсия этишга йўл қўймаслик;

жамоада гуруҳбозлик ва фаворитизм (айрим ходимларни яқин олиш ва қўллаб-қувватлаш) кўринишларига йўл қўймаслик, шунингдек, хизмат вазифаларини бажариш жараёнида бошқа салбий омилларнинг олдини олиш;

ходимларнинг фаолиятига баҳо беришда қонуний, асосли ва адолатли қарорлар қабул қилиш;

ходимлари томонидан коррупция ва бошқа суиистеъмолчиликлар содир этилишининг олдини олиш чораларини кўриш;

бўйсунувидаги банк ходимларини ҳуқуқий ва ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиш чораларини кўриш;

ваколати доирасида қарорлар қабул қилишда, шартномалар тузиш, танловлар ўтказиш ёки розилик бериш масалаларига холис, адолатли ва қонуний ёндашиш.

10. Раҳбарлар бўйсунувидаги ходимларига қўпол муомалада бўлиши, ҳақорат қилиши, шахсиятига тегиши, уларга асоссиз танбеҳ бериши ёки айблаши ҳамда камситиши мумкин эмас.

4-боб. Хизматдан ташқари одоб-ахлоқ қоидалари

11. Банк ходимлари ишдан бўш вақтларида умумқабул қилинган ахлоқ нормаларига риоя қилишлари ва уларга зид бўлган хулқ-атвор ва хатти-ҳаракатлардан ўзларини тийишлари шарт.

12. Банк ходимлари ишдан ташқари вақтда қуйидагиларга мажбур:

миллий урф-одат, қадрият ва анъаналарга ҳурмат билан муносабатда бўлиш;

дабдабазлик, шуҳратпарастлик, гуруҳбозлик, маишатбозлик, ичкиликбозлик ва бошқа салбий иллатларга йўл қўймаслик;

расмий эълон қилинган маълумотлардан ташқари банк фаолиятига оид масалаларни муҳокама қилмаслик;

жамоат жойларида (кафе, ресторан ва бошқа кўнгилочар масканларда) ўзини тутиш қоидаларига риоя этиш, атрофдагиларнинг эътиборини тортувчи ортиқча ва салбий ҳаракатларга йўл қўймаслик;

жамоат тартиби ва хавфсизлигига қарши қаратилган хатти-ҳаракатларни содир этмаслик, мазкур ноқонуний ҳаракатларга бошқаларни жалб этмаслик ёки даъват қилмаслик;

хизмат мажбуриятларини бажариш билан боғлиқ бўлган идора ва ташкилотлар раҳбар ва ходимларидан, мижозлардан ҳамда бошқа мансабдор шахсларидан қимматбаҳо совға олмаслик;

хизмат автотранспорт воситаларидан хизмат фаолиятдан ташқари ҳолатларда шахсий ва бошқа мақсадларда фойдаланмаслик;

иш фаолияти билан боғлиқ маълумотларни ишга алоқадор бўлмаган бошқа шахслар иштирокида муҳокама қилмаслик;

шахсий транспорт воситаларидан фойдаланишда белгиланган тартибга амал қилиш, йўл ҳаракати қоидаларига қатъий риоя этиш;

банк хизматига доғ туширувчи хатти-ҳаракатлардан тийилиш;

ташқи кўринишини белгиланган меъёрлар доирасида сақлаш, камтарона кийиниш, атрофдагиларнинг эътиборини ўзига ортиқча жалб қиладиган тарзда кийинмаслик.

5-боб. Жамоатчилик, оммавий ахборот воситалари вакиллари билан муносабатларга оид одоб-ахлоқ қоидалари

13. Банк ходимлари оммавий ахборот воситалари билан ўзаро ҳамкорлик қилиши, банк фаолиятини оммавий ахборот воситаларида ёритилишига кўмаклашиши керак.

14. Банк фаолияти тўғрисидаги оммавий баёнотлар банк раҳбари ёки мазкур йуналиш бўйича ваколатли мансабдор шахс томонидан амалга оширилади.

15. Қуйидаги ҳолларда оммавий баёнот берилиши мумкин эмас:

оммавий баёнот матни ва мазмуни банк фаолиятига алоқадор бўлмаса;

оммавий баёнотда келтириладиган ахборотлар банк сирлари билан боғлиқ бўлса;

оммавий баёнот бошқа банк нуфузини пасайтириш ёки уларнинг мансабдор шахсларини камситишга йўналтирилган бўлса.

16. Банк тизимида жамоатчилик назоратини таъминлаш мақсадида жамоатчилик томонидан банк фаолиятига оид айблов ёки танқид билдирилган тақдирда, банк унга нисбатан билдирилган айблов ёки танқидга оммавий изоҳ ёхуд раддия бериши лозим.

17. Агар оммавий баёнотда фуқароларнинг шаъни ҳамда қадр-қимматини камситадиган иборалар бўлса, банк ходими ўз фикрларининг янглишлиги ёки нотўғрилигини тан олиши ҳамда шаъни, қадр-қимматига ва ишчанлик обрўсига дахл қилинган фуқародан, агар қонун ҳужжатларида бошқа оқибатлар назарда тутилмаган бўлса, кечирим сўраши шарт.

6-боб. Хизмат фаолиятидаги ташқи кўриниш ва кийиниш услубига оид одоб-ахлоқ қоидалари

18. Банк ходимларининг хизмат фаолиятидаги ташқи кўриниши ва кийиниш услуби фуқароларнинг банк фаолиятига ҳурматини, шу жумладан банкнинг нуфузини оширишга хизмат қилиши керак.

19. Банк ходимининг ташқи кўриниши меҳнат шароитлари ва хизмат турига қараб, хизмат мажбуриятларини бажариши вақтида фуқароларнинг банкка нисбатан ҳурмат билан муносабатда бўлишига кўмаклашиши, умумий қабул қилинган иш услубига мувофиқ бўлиши ва расмийлик, холислик, камтарлик ва интизомни намоён этилиши лозим.

20. Банк ходимларининг иш жойида ташқи кўриниши ва кийиниш услубига оид қўшимча талаблар идоравий Одоб-ахлоқ қоидалари ҳамда ички меҳнат тартибида белгиланиши мумкин.

7-боб. Манфаатлар тўқнашуви

21. Банк ходимлари мансаб ёки хизмат мажбуриятларини бажариш вақтида манфаатлар тўқнашувига олиб келадиган ёки олиб келиши мумкин бўлган шахсий манфаатдорликка йўл қўймаслиги керак.

22. Манфаатлар тўқнашуви юзага келган тақдирда ходимлар ўзининг раҳбарини дарҳол хабардор қилиши шарт.

Манфаатлар тўқнашуви мавжудлиги тўғрисида маълумотлар олган раҳбар бу тўқнашувнинг олдини олиш ёки уни бартараф этиш юзасидан ўз вақтида чоралар кўришга мажбур.

8-боб. Банк ходимларининг манфаатини ҳимоя қилиш

23. Банк ходимларни хизмат вазифаларини бажариш билан боғлиқ таҳдид, ҳақорат, тухмат ва қонунга хилоф бошқа хатти-ҳаракатлардан ҳимоя қилиш банк раҳбари томонидан амалга оширилади.

24. Зиммасига юклатилган вазифаларни бажаришга тўсқинлик қилиш, жиноят ёки бошқа ҳуқуқбузарлик содир этишга оғдиришга қаратилган мурожаатлар, шунингдек, ҳамкасблари томонидан содир этилган ёки содир этишга тайёргарлик кўрилаётган қонунбузилишлар ҳақида хабар берган ходимларни вужудга келиши мумкин бўлган таҳдид ва хавф-хатарлардан ҳимоя қилиш чоралари кўрилади.

9-боб. Одоб-ахлоқ қоидаларига риоя этилишини назорат қилиш

25. Банк ходимлари томонидан Одоб-ахлоқ қоидаларига риоя этилиши устидан назорат Персонални бошқариш департаменти (ҳудудларда персонал билан ишлаш бўлинмалари) томонидан амалга оширилади.

26. Банк тизимида лавозимга тайинланган банк ходимлари Персонални бошқариш департаменти (ҳудудларда персонал билан ишлаш бўлинмалари) томонидан мазкур Одоб-ахлоқ қоидалари билан тилхат асосида имзо қўйдирган ҳолда таништирилади.

27. Мазкур Одоб-ахлоқ қоидаларини бузиш ҳолатлари бўйича хизмат

текшируви банк Бошқарув раиси ва унинг ўринбосарларининг кўрсатмасига мувофиқ ўтказилади.

Хизмат текширувини ўтказиш тартиби банк Бошқаруви томонидан белгиланади.

10-боб. Одоб-ахлоқ қоидаларига риоя этмаганлик учун жавобгарлик

28. Банк ходимлари томонидан Одоб-ахлоқ қоидаларига риоя этмаганлик ҳолати уларга нисбатан ахлоқий ва интизомий таъсир чораларини қўллаш учун асос бўлади.

29. Одоб-ахлоқ қоидаларига риоя этмаганлик учун банк ходимларига қуйидаги ахлоқий таъсир чоралари қўлланилади:

огоҳлантириш;

узр сўраш ёки расмий узрнома келтиришни талаб қилиш;

банк йиғилишларида танбеҳ бериш.

30. Банк ходимига нисбатан интизомий таъсир чорасини қўллаш учун банк раҳбарига тақдимнома киритиши мумкин.

Одоб-ахлоқ қоидалари банк раҳбари томонидан бузилган тақдирда, уларга нисбатан тегишли чора кўриш масаласи юзасидан таклифларни юқори турувчи орган раҳбарига юборилади.

31. Банк ходимининг Одоб-ахлоқ қоидаларини бузиши уларни қонунга мувофиқ интизомий ва бошқа жавобгарликка тортиш учун асос бўлади.

11-боб. Якуний қоидалар

32. Мазкур Одоб-ахлоқ қоидалари банк Бошқарув қарори билан тасдиқланган кундан эътиборан кучга киради.

33. Мазкур Одоб-ахлоқ қоидаларида белгиланмаган ҳолатлар амалдаги қонунчилик ҳамда банкнинг ички меъёрий ҳужжатлари талаблари асосида тартибга солинади.

34. Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилик ҳужжатларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритилган тақдирда, мазкур Одоб-ахлоқ қоидаларига тегишли ўзгартириш ва қўшимчалар киритилганга қадар амалдаги қонунчилик талабларига риоя этилади.

35. Банкнинг ташкилий тузилмаси ўзгартирилиши муносабати билан мазкур Одоб-ахлоқ қоидаларида келтирилган таркибий бўлинмалар қисқартирилган, номлари ўзгарган ҳолатларда, ушбу таркибий бўлинмаларга тааллуқли Одоб-ахлоқ қоидалари уларнинг вазифалари ва мажбуриятлари ўтказилган (ворис) таркибий бўлинмалар томонидан амалга оширилади.

36. Мазкур Одоб-ахлоқ қоидаларини ўз кучини йўқотган деб топиш, шунингдек, унга ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш банк Бошқарувининг қарорига мувофиқ амалга оширилади.

